

2019. aasta inglise keele riigieksamist

Kristel Kriisa
ekspert (võõrkeeled)

1. Inglise keele riigieksami eesmärgid ja põhiandmed

Tulenevalt haridusministri 15. detsembri 2015. a määrusest nr 54 olid 2019. aasta kevadel gümnaasiumi riigieksamite eesmärgid järgmised:

- 1) anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
- 2) selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
- 3) anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 5) teha otsus õpilase gümnaasiumi lõpetamise kohta;
- 6) siduda järjestikuste haridustasemete õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamiseks.

Inglise keele riigieksam sisaldas B1- ja B2-tasemel ülesandeid ning hindas võõrkeealaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) kaudu. Riigieksam koosnes seega kirjalikust osast (kirjutamine, kuulamine, lugemine) ja suulisest osast (rääkimine).

Tabel 1. 2019. a inglise keele riigieksami ülesehitus

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus	Maksimumpunktid
Kirjutamine	2	2	90 min	25
Kuulamine	5	40	40 min	25
Lugemine	7	60	90 min	30
Suuline osa	2	2	15 min	20

Õpilastel oli võimalik saada inglise keele riigieksamil maksimaalselt 100 punkti. Eksaminandid, kelle tulemus oli 75–100 punkti, saavutasid B2-taseme. Need õpilased, kelle tulemus jäi 50 ja 74 punkti vahele, saavutasid B1-taseme. Alla 50 punkti saanud õpilastel jäi keeletase saavutamata.

2. Üldandmed testil osalenute ja tulemuste kohta

2019. aasta inglise keele riigieksamil osales kokku 6574 eksaminandi, nendest põhieksamil 6540 ja lisaeksamil 34. Analüüs on koostatud põhieksami tulemuste põhjal. Inglise keele riigieksami keskmine tulemus oli 71,8 punkti, kõrgeim tulemus 100 punkti ja madalaim 4 punkti. Standardhälve, mis näitab tüüpilist erinevust üldisest keskmisest, oli 21,7.

Tabel 2. Inglise keele riigieksami üldine statistika 2011–2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Eksaminandide hulk	7874	7105	6527	7695	7186	6915	6479	6189	6540
Keskmine tulemus	72,0	68,6	72,0	67,5	66,7	63,8	70,0	74,7	71,8
Standardhälve	15,5	16,1	16,3	21,0	22,0	20,9	21,5	20,2	21,7
Madalaim tulemus	6	6	10	0	1	1	4	0	4
Kõrgeim tulemus	99	100	99	100	100	99	100	100	100

Tabelist on näha, et 2019. aastal oli eksaminandide hulk võrreldes 2011. aastaga tunduvalt väiksem. Eksaminandide hulga märkimisväärne kasv 2014. aastal tuleneb sellest, et siis muutus võõrkeele eksam gümnasiumi lõpetamisel kohustuslikuks. Pärast 2014. aastat hakkas eksaminandide arv taas kahanema, sest kuni 2018. aastani oli ka gümnasistide üldarv kahanemas. Ka mõjutab eksaminandide hulka fakt, et võõrkeele riigieksami sooritamise asemel on õpilastel alates 2014. aastast võimalus esitada võõrkeeleoskust tõendav rahvusvaheline tunnistus ning antud võimalust kasutab igal aastal üha suurem hulk õpilasi.

Keskmissi tulemusi kõrvutades tuleks kindlasti arvestada seda, et 2014.–2019. aasta eksamite keskmissi tulemusi ei saa otseselt varasemate aastate keskmistega võrrelda, sest tegemist on varasematest eksamitest erineva, teises formaadis kahetasemelise (B1/B2) eksamiga. Keskmine tulemus on üldisel kõikunud 70% ümber. Igal aastal koostatakse eksam samu põhimõtteid arvestades ja eksami lõppversiooni kokkupanemisel arvestatakse eeltesti statistikaga, kuid tulemused kõiguvad, sest abiturientid, kes eksami sooritavad, on igal aastal veidi erinevate võimetega. Lisaks mõjutab tulemusi see, et teatud osa abiturientidest valib riigieksami asemel rahvusvahelise eksami ja nende tulemused riigieksami tulemustes seega ei kajastu.

Tabel 3. 2019. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine keeleoskustasemetega kaupa

Saavutatud tase	Eksaminandide hulk	Protsentuaalselt
B2 (75–100 punkti)	3722	56,9%
B1 (50–74 punkti)	1672	25,6%
Tase saavutamata (0–49 punkti)	1146	17,5%

2019. aastal sai inglise keele riigieksamil vähem kui 50 punkti 1146 õpilast (17,5%), mis tähendab, et neil jäi keeletase saavutamata. 1672 õpilast (25,6%) saavutas B1-taseme ja 3722 õpilast (56,9%) saavutas B2-taseme.

Tabel 4. Inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine keeleoskustasemetega kaupa 2014–2019

Tase	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Saavutamata	21%	23%	26%	19%	14%	17%
B1	32%	32%	35%	29%	24%	26%
B2	47%	45%	38%	52%	62%	57%

Varasemate aastatega võrreldes kasvas nende eksaminandide hulk, kes ei saavutanud taset või saavutasid B1-taseme. B2-taseme saavutanute hulk aga kahanes veidi. Võimalik, et see tuleneb sellest, et suur osa abiturientidest otsustas sooritada riigieksami asemel rahvusvahelise inglise keele eksami.

Tabel 5. 2019. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine sooti

Sugu	Hulk	Hulk (%)	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Mehed	2938	45	74,8	4	100	20,2	13%	24%	63%
Naised	3602	55	69,4	5	100	22,5	21%	27%	52%
Kokku	6540	100%	71,8	4	100	21,7	17%	26%	57%

Kui võrrelda eksamitulemusi sugude lõikes, on näha, et eksaminandide hulgas oli 45% noormehi ja 55% neide. Tabelist on näha, et sarnaselt eelmistele aastatele sooritasid noormehed eksami neidudest märkimisväärselt paremini: noormeeste keskmine tulemus oli 74,8 ja neidudel 69,4 punkti. 24% noormeestest ja 27% neidudest saavutas eksamil B1-taseme. B2-taseme saavutas 63% noormeestest ja 52% neidudest. Kui 13% noormeestest ei õnnestunud üldse keeletaset saavutada, siis tüdrukute hulgas oli selliseid eksaminande lausa 21%.

Tabel 6. 2019. a inglise keele riigieksami tulemused maakonniti

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Harju maakond	2618	72,8	4	100	21,1	16,1	25,4	58,5
Hiiu maakond	47	77,9	27	97	16,4	6,4	21,3	72,3
Ida-Viru mk	527	52,7	6	97	23,0	44,8	34,5	20,7
Jõgeva maakond	158	66,5	11	97	22,5	26,6	25,3	48,1

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Järva maakond	73	66,9	7	98	23,8	24,7	28,8	46,6
Lääne maakond	163	77,4	18	99	18,5	9,2	23,3	67,5
Lääne-Viru mk	324	70,9	8	98	21,1	17,3	29,0	53,7
Põlva maakond	92	73,5	19	98	17,3	8,7	33,7	57,6
Pärnu maakond	346	73,4	9	98	18,1	11,3	30,4	58,4
Rapla maakond	88	69,4	10	97	21,0	22,7	25,0	52,3
Saare maakond	199	76,3	5	99	19,8	11,1	22,6	66,3
Tartu maakond	1104	77,0	8	100	19,7	12,3	19,8	67,9
Valga maakond	118	68,6	15	99	22,4	22,9	24,6	52,5
Viljandi mk	320	72,7	9	100	21,7	16,9	22,5	60,6
Võru maakond	178	70,7	6	99	23,7	19,7	23,6	56,7
Märkimata	185	76,4	25	100	16,6	10,8	28,7	60,5
Kokku	6540	71,8	4	100	21,7	17,6	25,5	56,9

Sarnaselt varasemate aastatega oli kõige rohkem inglise keele riigieksami tegijaid Harjumaal (2618) ja Tartumaal (1104). Ehkki maakondade keskmised tulemused ei ole täiesti võrreldavad, kuna eksaminandide hulk maakondades erineb kordades (nt. Hiiumaal oli 47 ja Harjumaal 2618 eksaminandi), olid üle üldise keskmise (71,8) Läänemaa (77,4), Tartumaa (77,0), Hiiumaa (77,9), Saaremaa (76,3), Viljandimaa (72,7), Harjumaa (72,8), Pärnumaa (73,4) ja Põlvamaa (73,5) õpilaste keskmised tulemused. Alla üldise keskmise jäid Võrumaa (70,7), Valgamaa (68,6), Raplamaa (69,4), Lääne-Virumaa (70,9) ja Jõgevamaa (66,5) tulemused. Kõige madalamad olid õpilaste keskmised tulemused Ida-Virumaal (52,7).

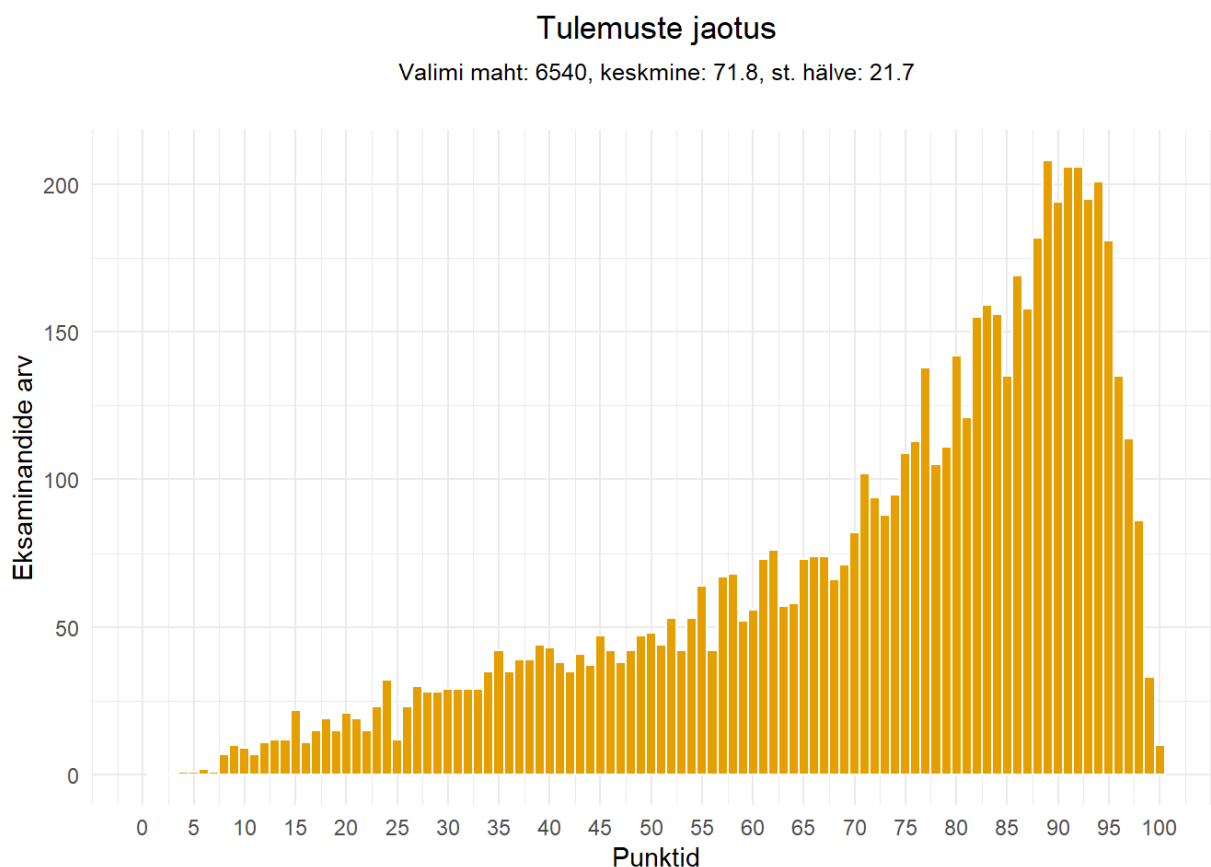
Tabel 7. 2019. a inglise keele riigieksami tulemused koolitüübiti

Koolitüüp	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Gümnaasium	6216	72,1	6	100	21,7	17%	25%	58%
Kutseõppeasutus	270	65,9	4	97	20,2	23%	33%	44%
Märkimata	54	68,7	25	92	16,3	19%	42%	39%
Kokku	6540	71,8	4	100	21,7	14%	24%	62%

Koolitüübi järgi olid eksaminandid valdavalt gümnaasiumilõpetajad (tervelt 95% eksaminandide koguhulgast). Nende keskmine tulemus oli 72,1 punkti, kutseõppeasutuste lõpetajatel aga 65,9 punkti, mis on üldisest keskmisest märkimisväärselt madalam tulemus. Ka varasematel aastatel on gümnaasistide tulemused olnud tunduvalt kõrgemad kui kutseõppurite omad, sest gümnaasiumides on enamasti inglise keele õppe maht tunduvalt suurem kui kutseõppeasutustes.

Tabelitest on näha, et 54 eksaminandi kohta polnud koolitüüpi märgitud. Nende puhul oli tegemist eksaminandidega, kes olid gümnaasiumi mõnel varasemal aastal lõpetanud ja polnud inglise keele riigieksamit sooritanud või soovisid selle uuesti teha.

Joonis 1 annab üldise ülevaate 2019. aasta inglise keele riigieksami tulemuste jagunemisest.

Joonis 1

Jooniselt on näha, et eksam oli suurele osale eksaminandidest pigem lihtne. Väga suur osa õpilastest saavutas tulemuse, mis jäi 85 ja 95 punkti vahele. Samas oli ka väga palju õpilasi, kelle tulemus jäi alla 50 punkti. See näitab, et lõhe inglise keelt väga hästi ja võrdlemisi halvasti valdavate õpilaste vahel suureneb.

3. Riigieksamitöö osade analüüs

Järgnevalt vaatleme 2019. aasta inglise keele riigieksami tulemusi eksamitöö osade kaupa, et teha kindlaks, millised osad olid õpilaste jaoks lihtsamad ja millised veidi keerulisemad.

Tabel 8. 2019. a inglise keele riigieksami eksamiosad võrdluses

Osa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinimum	Maksimum	St. hälve
Kirjutamine	17,7	71%	0	25	5,4
Kuulamine	16,4	66%	0	25	6,7
Lugemine	21,7	72%	0	30	7,0
Rääkimine	16,0	80%	0	20	4,2

Tabelist on näha, et kõige keerulisemaks osutus eksaminandide jaoks sel aastal erinevalt varasematest aastatest kuulamisosa (sooritusprotsent 66%). Varasematel aastatel on kõige suuremaks väljakutseks osutunud kirjutamisosa. Sel aastal oli kirjutamisosa keskmine tulemus aga 71% ja lugemisosa keskmine 72%. Suulise osa sooritusprotsent 80 ja standardhälve 4,2 näitavad, et kõige sarnasemaid ja kõrgemaid tulemusi saadi just selles osas.

Tabel 9. Inglise keele riigieksamitöö osade keskmised tulemused aastatel 2014–2019

Eksamiosa	Aasta	Keskmine sooritusprotsent	Standardhälve
Kirjutamine	2014	59,6%	5,1
	2015	62,9%	5,2
	2016	58,0%	5,0
	2017	65,1%	5,0
	2018	66,1%	5,1
	2019	70,7%	5,4
Kuulamine	2014	68,0%	6,4
	2015	64,3%	6,9
	2016	63,4%	6,0
	2017	66,2%	6,4
	2018	78,3%	5,7
	2019	65,6%	6,7
Lugemine	2014	65,3%	7,2
	2015	62,6%	7,7
	2016	60,1%	7,3
	2017	71,6%	7,3
	2018	76,0%	6,7
	2019	72,3%	7,0
Suuline osa	2014	79,5%	4,3
	2015	80,1%	4,3
	2016	76,9%	4,7
	2017	78,5%	4,5
	2018	78,9%	4,3
	2019	79,8%	4,2

Viimase viie aasta lõikes on eksamiosade sooritus varieerunud, jäädes valdavalt 65 ja 75 protsendi vahele. Tabelist on näha, et kirjutamisosa sooritusprotsent on kahel aastal jäänud veidi alla 60, see aga ei ole statistiliselt oluline erinevus.

Kirjutamisosa tulemus on aastate lõikes kasvanud 60 protsendilt 70-le. Kuna tegemist on produktiivse osaoskusega, on üsna loogiline, et õpilaste kirjutamisoskus on tavaliselt olnud teistest osaoskustest veidi madalama tulemusega. Ilmselt on nii õpetajad kui õpilased eksamil kasutatavate kirjutamisoskust mõõtvate ülesandetüüpidega harjunud ning kuna kirja kirjutamisel muutuvad vormistusreeglid üha leebemaks, ei hinnata kirja vormistust enam nii rangelt nagu aastate eest.

Kuulamisosa tulemus on jäänud valdavalt 65 protsendi ümber. Eelmisel aastal oli kuulamisosa tulemus märkimisväärselt kõrgem, kuid sel aastal jäi jälle oma tavapärastesse raamidesse. Sama kehtib lugemisosa kohta. Tabelist hakkab samuti silma, et 2016. aastal olid tulemused tavapärasest madalamad ja 2018. aastal tunduvalt kõrgemad. Võimalik, et neil aastatel lõpetasid gümnaasiumi tavapärasest nõrgem ja tugevam lend, kuid selle hüpoteesi tõestamine vajaks juba põhjalikumat analüüsi.

Varasematel aastatel on olnud probleemiks suulise osa objektiivne hindamine. Suulise osa intervjuusid hinnatakse nimelt koolides ja suulise osa tulemus on läbi aastate olnud teiste eksamiosade tulemustest märkimisväärselt kõrgem. Alates 2016. aasta kevadest kehtib üldine suulise eksami salvestamise nõue ja Innove käivitas inglise keele riigieksami suulise osa intervjuude seireprojekti, mille käigus koguti eksami läbiviimise kohta infot ja anti valimisse kuuluvatele koolidele tagasisidet. Hea meel on tõdeda, et intervjuude läbiviimine on muutunud üha professionaalsemaks ja vastab üha enam etteantud standarditele. See annab võimaluse keskenduda eksami arendamisel ja õpetajate koolitamisel rohkem hindamise aspektile. Sel põhjusel uuendati käesoleva õppeaasta alguses suulise osa hindamisskaalat ja töötati välja uues formaadis suulise osa läbiviijatele ja hindajatele suunatud seminarid, millest õpetajad saavad sel sügisel ja järgmisel kevadel osa võtta.

3.1 Kirjutamisosa

Kirjutamisosa koosnes 2019. aastal kahest ülesandest kogupikkusega 320 sõna (1. ülesande sõnade hulk 120; 2. ülesande sõnade hulk 200). Kirjutamisosa täitmiseks oli õpilastel aega 90 minutit.

Kirjutamisosa eest oli võimalik saada maksimaalselt 25 punkti. Antud osa hindasid vastava väljaõppe saanud hindajad. Iga tööd hindas kaks hindajat. Kui kahe hindaja punktide vahe oli suurem kui 5 punkti, läks eksamitöö kolmandale hindamisele. 2019. aastal läks kolmandale hindamisele vaid 4% kõikidest töödest, mis näitab, et kirjutamisosa hindamise standardiseerimine läks väga edukalt ning hindajad oskavad hindamisskaalat ühtmoodi tõlgendada ja hindamisel kasutada.

Kirjutamisosa esimene ülesanne oli (pool)ametlik kiri (*letter*). Eksaminandidel tuli kirjutada kiri Londonis asuva hosteli juhatajale ning väljendada oma rahulolematust seoses sellega, et hotellis ööbimine ei kujunenud erinevate asjaolude tõttu just kuigi meeldivaks kogemuseks. Alustekstiks oli lühike olukorra kirjeldus ja kolm alapunkti probleemsete aspektide kohta. Kirja hinnati kolme kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*) ja grammatika (*grammar*). Iga aspekti eest oli võimalik saada maksimaalselt 3 punkti.

Kirjutamisosa teine ülesanne on traditsiooniliselt kas essee (*essay*) või aruande (*report*) kirjutamine. Sel kevadel oli kirjutamisosa teine ülesanne sarnaselt 2018. aastale essee, mille teema oli seotud Eesti haridusega. Eksaminandidel tuli essee avaldada arvamust selle kohta, kas riiklikus õppekavas ettenähtud 15 erineva aine õppimise asemel peaks gümnasistid pigem keskenduma vaid viiele ainele. Aruannet hinnati nelja kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), teksti ülesehitus (*organisation*), sõnavara (*vocabulary*) ning grammatika (*grammar*). Iga kriteeriumi eest oli võimalik saada maksimaalselt 4 punkti.

Tabel 10. 2019. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kirjutamisosa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri	6,7	74,4	0	9	1,9
Essee	11,0	68,8	0	16	3,7
Kokku	17,7	70,7	0	25	5,4

Tabelist on näha, et kirjutamisosa ülesannetest osutus essee kirjutamine (keskmine tulemus 68,8%) veidi raskemaks kui kirja kirjutamine (keskmine 74,4%). See on ka loogiline, sest oma olemuselt on essee kirjutamine kõrgema taseme ülesanne ja kognitiivselt keerulisem kui kirja kirjutamine, sest see nõuab analüüsi- ja argumenteerimisoskuse demonstreerimist.

Tabel 11. 2019. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused hindamisaspektide kaupa

Aspektid	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinimum	Maksimum	St. hälve
Kiri: ülesande täitmine	2,3	77%	0	3	0,7
Kiri: sõnavara	2,2	74%	0	3	0,7
Kiri: grammatika	2,2	72%	0	3	0,7
Essee: ülesande täitmine	3,0	74%	0	4	1,1
Essee: teksti ülesehitus	2,9	73%	0	4	0,9
Essee: sõnavara	2,6	64%	0	4	0,9
Essee: grammatika	2,5	63%	0	4	1,0

Kirja puhul on näha, et kõige rohkem kaotasid õpilased punkte grammatika aspekti alt (72%) ja kõige kõrgemaid tulemusi saadi ülesande täitmise eest (77%). Essee puhul saadi kõrgeimad keskmised ülesande täitmise ja teksti ülesehituse (vastavalt 74% ja 73%) eest ning kõige rohkem kaotati punkte sõnavara- ja grammatikavigade tõttu (vastavalt 64% ja 63%).

Eksamitöid lugedes ja analüüsid hakkas silma, et osa õpilasi ei võta enne kirjutama asumist aega, et tööjuhendisse süveneda ja oma tööd planeerida. Nii võib jääda aga osa ülesandest täitmata või kirjutatakse päheõpitud reegleid järgides midagi sellist, mida tööjuhhis üldse ei nõua.

Kirju lugedes selgus, et õpilased ei arvesta kirjasaajaga. Oluline on kirjutada nii, et oleks selge, miks kirjutatakse ja mida täpselt soovitakse. Kui lugeja peaks oma vastuses kõike veel kord üle täpsustama hakkama, ei ole ülesanne ilmselt kuigi hästi täidetud. Tihti alustati kirja aga lausega „*I recently stayed in a youth hostel*“, mis oleks päriselus liiga üldine ja täiesti kontekstist väljas ning sunniks lugejat lisainfot pärima.

Esseesid lugedes hakkas silma, et õpilased ei mõelnud enne kirjutama asumist läbi, millistele küsimustele nad oma essees vastama peavad. Tihti analüüsi 15 õppeaine õppimise eeliseid, selle asemel, et keskenduda vähemate ainete õppimise plussidele ja miinustele nagu ülesandes nõuti. Essee puhul tuleks samuti lähtuda lugejast ja kirjutada nii, et tekst oleks selgelt ja loogiliselt struktureeritud. Kui lugeja peab esseed lugedes pidevalt pingutama, et teksti mõtet järgida, ei ole tegemist hea esseega. Lugejat aitab palju ka see, kui tekst on loogiliselt lõikudesse jagatud. Näiteks peaks essee puhul sissejuhatuse kindlasti sisuga haakuma. Paljudel juhtudel jäi sissejuhatust lugedes aga mulje, et essees tuleb juttu hoopis teisest teemadest kui tööülesandes nõutud.

Kirjutamisosa silmas pidades tuleb taaskord märkida, et mõnikord näevad hindajad palju vaeva õpilaste käe kirja lugemisega, seega tuleks eraldi tähelepanu pöörata sellele, et tekstid (ja ka vastused teistes eksamiosades) oleksid kirjutatud võimalikult selgelt.

3.2 Kuulamisosa

2019. aasta inglise keele riigieksami kuulamisosa koosnes viiest ülesandest, milles oli kokku 40 üksikküsimust. Kuulamisosa täitmiseks oli eksaminandidel aega 40 minutit. Kõik kuulamisülesanded põhinesid autentsetel tekstidel.

Esimeses ülesandes (9 üksikküsimust) pidi kuulatud teksti põhjal lõpetama laused (*gap-filling*). Kuulatud tekstis räägiti sellest, kuidas noorte elu pärast gümnaasiumi lõpetamist muutub. Erinevalt ülejäänud tekstidest kuulsid õpilased esimest teksti ainult ühe korra. Teises ülesandes (6 üksikküsimust) kuulati lühikesi uudislõike ning eksaminandidel tuli sobitada kuulatud uudised sobivate pealkirjadega (*multiple matching*). Kolmandas ülesandes (9 üksikküsimust) tuli keskkonnateemalisest kunstinäitusest rääkiva intervjuu põhjal täita valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Neljandas ülesandes (7 üksikküsimust) vastas noor naine reisimist ja vabatahtlikku tööd puudutavatele küsimustele ning eksaminandidel tuli vastused õigete küsimustega kokku sobitada (*multiple matching*). Viimaseks tuli jällegi lahendada avatud lüngaga ülesanne (*gap-filling*), mis koosnes 9 üksikküsimusest ja põhines eesmärkide seadmisest rääkival monoloogil. Kuulamisosa hinnati objektiivselt ning iga üksikküsimuse kaal oli 0,625 punkti. Maksimaalselt andis kuulamisosa kokku 25 punkti.

Statistiline analüüs näitas, et kuulamisosa kõik ülesanded eristasid hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid võrdlemisi kõrged ning jäid valdavalt 0,5 ja 0,7 vahele.

Tabel 12. 2019. a inglise keele riigieksami kuulamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kuulamisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	3,9	69%	0	5,625	1,7
Ülesanne 2	2,7	71%	0	3,75	1,1
Ülesanne 3	3,8	68%	0	5,625	1,5
Ülesanne 4	3,3	75%	0	4,375	1,3
Ülesanne 5	2,7	48%	0	5,625	1,9
Kokku	16,4	66%	0	25	6,7

Kõige lihtsamaks osutus teine küsimuste ja vastustega sobitamisesülesanne (75%) ning kõige keerulisemaks viimane avatud vastustega ülesanne (48%). Ehkki antud ülesandes tuli kirjutada lünkadesse võrdlemisi lihtsaid sõnu, on ilmselgelt keeruline samaaegselt teksti kuulata ja lünki täita. Sel põhjusel on väikesed kirjavead vastustes lubatud ning nende eest punkte ei vähendata. Kui sõna kirjutatakse aga selliselt, et tekib uus hoopis teise tähendusega sõna, loetakse vastus valeks (nt. kui õige vastus on „cold“, aga õpilane kirjutab „gold“, on tegemist vale vastusega). Ülesannetes, kus tuleb lünki täita või

lauseid lõpetada, on suureks probleemiks see, et lünka kirjutatakse tekst, mis on lünga ees juba kirjas, ainult osa vastusest või midagi sellist, mis grammatiliselt lausesse üldse ei sobi. Kahtlemata tuleks selliste ülesannete puhul vaadata üle kirjutatud vastused, et need oleks võimalikult õigesti kirjutatud ja sobiksid etteantud lauseosaga kokku.

Töid analüüsid hakkas silma, et ehkki olukord on märkimisväärselt paranenud, esineb vahel probleeme tööjuhendite järgimisega. Kuulamisülesannetes on alati kirjas, mitu sõna võib lünka kirjutada, kuidas tuleks märkida õige vastus või mitu vastusevarianti peaks üle jääma. Lünkade täitmisel ületatakse aeg-ajalt kehtestatud maksimaalne sõnade arv. Sobitamisyülesannetes pakuvad eksaminandid mõnikord üht ja sama tähte vastuseks mitmes kohas, ehkki see ei ole kõikides ülesannetes lubatud. Valikvastustega ülesannete puhul on õnneks viimastel aastatel hakatud rohkem tööjuhendit järgima ja õige vastus märgitakse enamasti linnukesega, nagu tööjuhend ette näeb.

3.3 Lugemisosa

2019. aasta inglise keele riigieksami lugemisosas tuli eksaminandidel lugeda kuut teksti ning lahendada nende juurde kuuluvad seitse ülesannet. Üksikküsimusi oli lugemisosas 60, iga õige vastus andis 0,5 punkti, kokku seega 30 punkti. Tekstide kogupikkus oli ca 2500 sõna ning ülesannete sooritamiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Lugemisosa lühemate tekstidega kontrolliti pigem õpilaste keeleteadmisi ja tekstisiseste seoste mõistmist, pikemate tekstiga aga lugemisoskust (teksti detailset mõistmist, tekstist valikulise info leidmist, teksti peamisest mõttest arusaamist, kaudselt esitatud infost arusaamist).

Esimeses ülesandes tuli õpilasel teksti põhjal vastata valikvastustega küsimustele (*multiple choice*). Ülesanne koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti. Tekstis räägiti e-valimistest Eestis. Teine ülesanne (9 üksikküsimust, maksimaalselt 4,5 punkti) oli nutitelefonide negatiivsetest külgedest rääkival pikemal tekstil põhinev valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Kolmas ülesanne koosnes neljast tekstist, milles tutvustati ajakirja *National Geographic* fotograafe, ja 10 küsimusest ning andis maksimaalselt 5 punkti. Tegemist oli sobitamisyülesandega (*multiple matching*), kus eksaminandil tuli sobitada küsimused tekstidega. Neljas ülesanne (8 üksikküsimust, maksimaalselt 4 punkti) põhines ajalooteemalisel tekstil, milles räägiti jalgpalli ajaloost, ning õpilastel tuli täita tekstis esinevad lüngad puuduvate sõnadega (*open gap-filling*). Viiendas ülesandes oli kasutatud artiklit, mis rääkis

tehisintellekti kasutamise seotud eetilistest probleemidest. Teksti põhjal tuli lahendada kaks ülesannet, mis olid mõlemad sobitamisülesanded (*multiple matching*). Esiteks tuli õpilasel sobitada tekstist eemaldatud fraasid tekstis esinevatesse lünkadesse ning teiseks leida tekstis kasutatud sõnade definitsioonid. Esimene ülesanne koosnes 8 üksikküsimusest, mille eest oli võimalik saada maksimaalselt 4 punkti ja teine 7 üksikküsimusest (kokku maksimaalselt 3,5 punkti). Viimases ülesandes tuli õpilastel lugeda teksti ja moodustada etteantud sõnadest teksti sobivad vormid (*word formation*). Ülesanne põhines e-prügist rääkival tekstil, koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti.

Tabel 13. 2019. a inglise keele riigieksami lugemisosa tulemused ülesannete kaupa

Lugemisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	2,8	63%	0	4,5	1,2
Ülesanne 2	3,5	78%	0	4,5	1,0
Ülesanne 3	4,2	84%	0	5,0	1,1
Ülesanne 4	2,4	61%	0	4,0	1,2
Ülesanne 5.1	3,1	77%	0	4,0	1,1
Ülesanne 5.2	2,5	70%	0	3,5	1,1
Ülesanne 6	3,2	72%	0	4,5	1,4
Kokku	21,7	72%	0	30	7,0

Lugemisosas olid esindatud sellised ülesandetüübid, mida kasutatakse rohkelt inglise keele õpikutes ning mida on ka varasematel aastatel eksamil kasutatud. Tabelist on näha, et kõige keerulisemateks ülesanneteks osutusid teksti täiendamine puuduvate sõnadega (61%) ja lühem valikvastustega ülesanne (63%), millega mõõdeti lisaks lugemisioskusele ja sõnavara ja grammatika valdamist. Kõige lihtsamaks osutusid pikk valikvastustega ülesanne (78%) ja lühitekstidel põhinev sobitamisülesanne (84%), mis mõõtsid eelkõige õpilaste lugemisoskust.

Lugemisosas ei ole kirjavead lubatud, seega tuleks lugemisülesannete vastuseid kirjutades õigekirjale eraldi tähelepanu pöörata. Pikemates lugemisülesannetes teevad õpilased tihti enda jaoks lühikesi märkmeid või joonivad tekstilõike alla. Märkmete tegemine ja teksti allajoonimine on lubatud, kui see aitab õpilastel paremini õiget vastust leida. Eksaminandidel tuleks vaid jälgida, et märkmeid ei satuks vastuse kirjutamiseks mõeldud alale ja et vastus oleks kirjutatud võimalikult selgelt, et ka hindaja sellest aru saaks. Ka tuleks jälgida, et vastus oleks üheselt mõistetav. Mõningatel juhtudel on õpilased kirjutanud näiteks mitu vastust ja siis neist osa maha tõmmanud või ära sodinud. Kuna korrektuurivahendite kasutamine ei ole eksamil lubatud, tuleks vea

tegemisel vale vastus selgelt maha tõmmata ja õige vastus selle kõrvale või kohale kirjutada. Kui õpilane kirjutab mitu vastust, millest üks on õige, teised aga valed, loetakse vastus ikkagi valeks.

Statistiline analüüs näitas, et lugemisosas ülesanded eristasid hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid üsnagi kõrged ning jäid valdavalt 0,4 ja 0,7 vahele.

Nii kuulamis- kui lugemisosas esines väga üksikuid juhtumeid, kus eksaminand oli osa vastustest kirjutanud hariliku pliiatsiga. See aga ei ole riigieksamil lubatud. Probleemide vältimiseks tuleks kindlasti järgida eksami läbiviimisyhendamit ja kasutada ainult musta või sinist tindi- või pastapliiatsit.

3.4 Suuline osa

Riigieksami suuline osa toimus viiel päeval ja iga päeva jaoks oli koostatud samu üldisi teemasid esindav eksamikaartide komplekt (kokku 50 pildipaari ja 50 monoloogiteemat). Suulise väljendusoskuse eksamiosa koosnes 2019. aastal sarnaselt varasematele aastatele kahest ülesandest, millest esimene oli etteantud pildipaari kirjeldamine, võrdlemine ja vastandamine kahe minuti jooksul ning intervjuueerija küsimustele vastamine ning teine väitel põhinev monoloog (nt „Mõned inimesed arvavad, et tänapäeval võib igaüks kuulsaks saada. Miks nad nii arvavad? Kas nõustud nendega? Põhjenda.“). Monoloog kestab kaks minutit ja annab ülevaate eksaminandi arutlusoskusest. Seejärel toimub jällegi arutelu eksamikaardil toodud üldisel teemal, mille käigus demonstreerib eksaminand õpetaja esitatud küsimustele vastates oma spontaanset keelekasutust.

Kogu suulise väljendusoskuse eksamiosa hinnati koolides ühtse hindamisskaala alusel. Hindajateks olid vastava ettevalmistuse saanud õpetajad. Hinnatavateks aspektideks olid ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*), grammatika (*grammar*) ning hääldus ja soravus (*fluency and pronunciation*). Iga aspekti eest oli võimalik saada maksimaalselt 5 punkti, suulise osa eest seega kokku maksimaalselt 20 punkti.

Tabel 14. 2019. a inglise keele riigieksami suulise osa tulemused hindamisaspektide kaupa

Rääkimisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Min	Max	St. hälve
Ülesande täitmine	4,1	83%	0	5	1,1
Sõnavara	4,0	80%	0	5	1,1
Grammatika	3,7	74%	0	5	1,2
Hääldus ja soravus	4,2	84%	0	5	1,1
Kokku	16,0	80%	0	20	4,2

Tabelist on näha, et kõige kõrgemalt hinnati õpilaste hääldust ja soravust (84%) ja ülesande täitmist (83%) ning kõige rohkem kaotasid õpilased punkte grammatika aspekti alt (74%).

4. Rahvusvahelised eksamid

Sarnaselt varasematele aastatele oli ka 2019. aasta kevadel neil õpilastel, kel oli olemas mõne rahvusvahelise eksami tunnistus, võimalus inglise keele riigieksamile mitte registreeruda. Kokku oli selliseid õpilasi 1315.

Tabel 15. 2019. a kevadel esitatud rahvusvahelised tunnistused

	B1	B2	C1	C2	Kokku
CAE	0	89	611	261	961
CPE	0	0	2	13	15
FCE	38	73	8	0	119
PTE General	2	12	3	0	17
TOEFL	1	5	8	0	14
IELTS	30	104	53	2	189
Kokku	71	283	685	276	1315

Rahvusvahelise tunnistuse esitanud õpilaste hulk on igal aastal jõudsalt kasvanud. 2014. aastal esitati 272, 2015. aastal 457, 2016. aastal 671, 2017. aastal 861 ja 2018. aastal 1184 rahvusvahelist tunnistust. Ehkki õppekava näeb ette, et õpilane peab saavutama gümnaasiumi lõpuks B-keeleskustaseme kahes võõrkeeles, esitas 685 õpilast inglise keeles C1-taset tõendava ja 276 õpilast koguni C2-taset tõendava rahvusvahelise tunnistuse.

Tabel 16. Eksaminandide tulemused inglise keeles 2019. aastal keeleskustasemete kaupa

	Hulk	Tase saavutamata	B1	B2	C1	C2
Riigieksam	6540	1146	1672	3722	-	-
Rahvusvahelised tunnistused	1315	-	71	283	685	276
Kokku	7855	1146	1743	4005	685	276
Protsentuaalselt	100%	14,6%	22,2%	51,0%	8,7%	3,5%

Tabelist on näha, et liites riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused, ei saavutanud 14,6% eksaminandidest inglise keeles vähemalt B1-taset, 73,2% eksaminandidest on B-tasemel ja 12,2% C-tasemel.

Õpilaste motiveerimiseks ja nende inglise keele oskuse tõstmiseks algatas haridusministeerium 4-aastase projekti, mille raames saavad Eesti gümnaasiumite õpilased alates käesolevast õppeaastast sooritada tasuta testimisorganisatsiooni Cambridge Assessment English eksami C1 Advanced. Kahtlemata mõjutab projekt inglise keele riigieksamil osalemist ja tulemusi, sest järgmistel aastatel valivad tugevamad õpilased riigieksami asemel pigem C1 Advanced eksami.

Teisest küljest ei saavuta ligi 15% gümnaasiumilõpetajatest pärast aastatepikkust inglise keele õppimist isegi B1-taset. Sellest tulenevalt tuleks ilmselt leida võimalusi, kuidas antud olukorda parandada ja ka nõrgemate õpilaste motivatsiooni ja tulemusi tõsta.

5. Kokkuvõtteks

2019. aasta kevadel viidi kuuendat korda läbi Euroopa keeleõppe raamdokumentidega tihedamalt seotud kahetasemeline (B1/B2) inglise keele riigieksam, milles kasutati varasematelt eksamitelt tuttavaid ülesandetüüpe ja mille tulemused olid võrdlemisi ootuspärased.

Kuna võõrkeeleeksam on gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslik, annavad kevadise riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused suhteliselt realistliku pildi Eesti eksaminandide inglise keele oskusest. Ühest küljest on põhjust tulemustega rahul olla, sest ligi kolm neljandikku eksaminandidest saavutab B-taseme ning umbes 12% abiturientidest ületab riiklikus õppekavas ettenähtud eesmärgi ja jõuab lausa C1-tasemele. Teisest küljest näitavad tulemused siiski kahjuks ka seda, et 14,6% õpilastest ei saavuta isegi B1-taset, ehkki inglise keelt õpitakse enamasti esimese võõrkeelena, milles õpilased peaksid gümnaasiumi lõpuks jõudma B2-keeleskustasemele.

Kui varasematel aastatel võis üheks probleemkohaks pidada suulise osa tulemuste objektiivsust, sest suulise osa intervjuude hindamine toimub koolides ja mitte alati sarnastes tingimustes, siis sel aastal püütakse uue hindamisskaala ja uues formaadis suulise osa seminaride kaudu tagada jätkuvalt, et õpilased sooritaksid eksami võrdsetes tingimustes ja hindamine oleks võimalikult objektiivne.